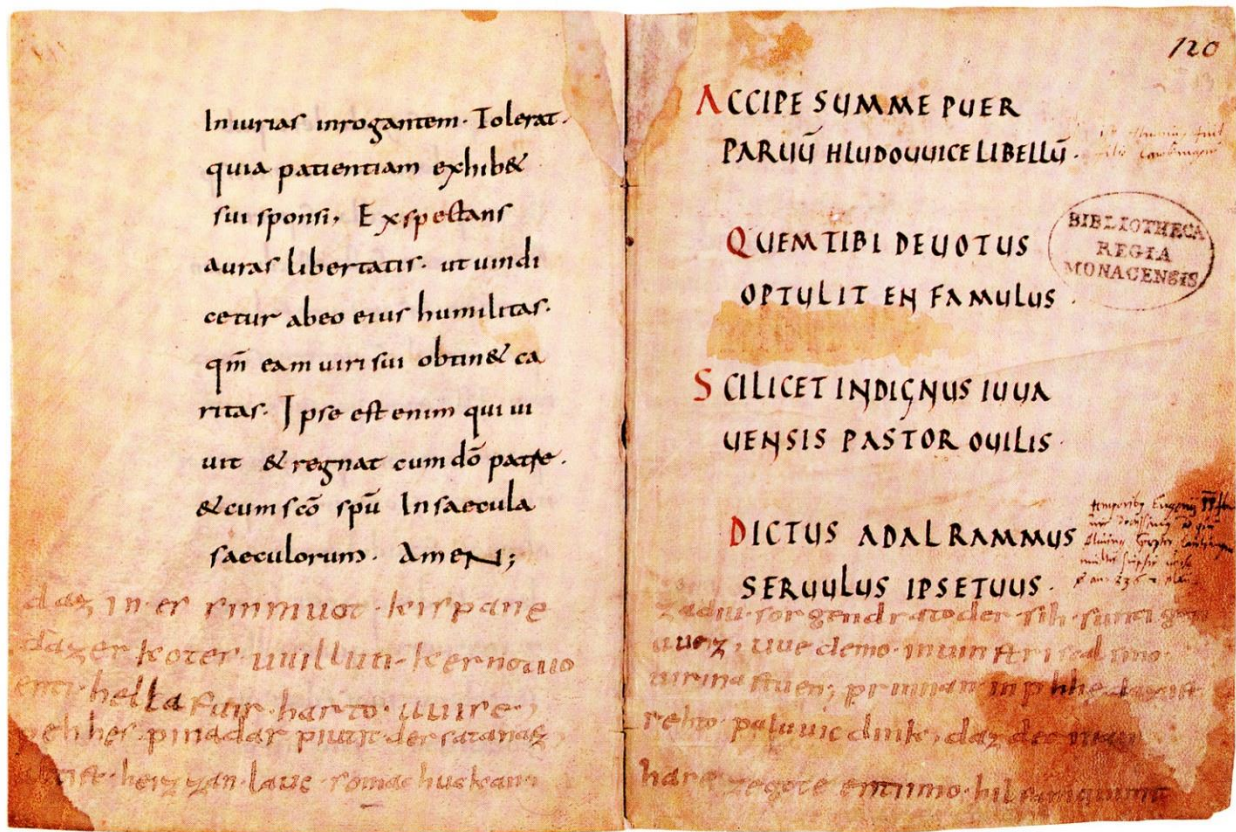

GOTICA

Gotica je latinično pismo kasnoga srednjeg vijeka. Počelo se razvijati u XI. stoljeću u sjevernoj Francuskoj iz karolinške minuskule, koja već i sama pokazuje određeno lomljenje linija pri oblikovanju pojedinih slova.

Do još jačega lomljenja linija, koje je karakteristično za goticu, došlo je zbog upotrebe gušćjih pera koja su, oko 1260. godine, zamijenila kalane drvene štapiće. Od XIII. do XV. stoljeća gotica je bila pismo zajedničko cijeloj zapadnoj Europi. Gotica je u Italiji i Francuskoj općenito oblija (*rotunda*), dok je u Njemačkoj, Nizozemskoj i Engleskoj mnogo oštija (*tekstura*). U paleografiji se

obično razlikuje: liturgička gotica (u kantualima i sličnim liturgijskim knjigama), knjižna gotica (redovito u kodeksima) i kurzivna gotica nepravilnih oblika, teško čitljiva; upotrebljavala se u pismima i ispravama, ali i u knjigama. *Bastarda*, poseban tip gotice, predstavlja sredinu između knjižnog i kurzivnoga pisma. Sa slovima gotskog oblika započela je i tiskarska djelatnost; upotrebljavali su ih prvi tiskari J. Gutenberg, J. Fust i Peter Schöffer u svojim prvotiscima (Sibilinske knjige, Donatova gramatika, Biblija).

Poslije se zvala i *Schwabacher-pismo*, a od XVI. st. i fraktura. I u našim je krajevima gotica (knjižna i kurzivna) bila u općoj upotrebi kao i u cijeloj zap. Europi (u XIII–XV. st.): u sjev. Hrvatskoj i Sloveniji prevladavao je uglasti, a u Dalmaciji obli tip gotice. U XVI. st. u Italiji goticu potiskuje humanistika. Humaniste je oduševljavalo staro pismo (antikva); tada nastaje i preziran izraz gotica (*scriptura gothica*), koji je označavao pojednostavljenost, jer su u to vrijeme gotski i gotički bili sinonimi za barbarski. Gotica (fraktura) dalje se razvijala u srednjoj i sjev. Europi u XVI.–XVII. st. (u Njemačkoj, Češkoj, Poljskoj, Švedskoj, Finskoj i dr.), ali u XVIII.

st. prodire i onamo jednostavnija antikva. Najdulje se gotica održala u Njemačkoj, gdje su oba pisma (gotica i latinica) bila u paralelnoj upotrebi do sred. XX. st., kada se gotica iz praktičnih razloga napušta.

Gotica se i danas koristi, ali ne u tekstovima nego najčešće kao tetovaže.

Napisao: J. F. 8. r